

Approximative characteristics of classes of functions $S_{p,\theta}^\Omega B(\mathbb{R}^d)$ with a given majorant of mixed modulus of smoothness

Апроксимативні характеристики функцій з класів $S_{p,\theta}^\Omega B(\mathbb{R}^d)$ із заданою мажорантою мішаних модулів неперервності

S. Ya. Yanchenko, S. A. Stasyuk
Institute of Mathematics of NAS of Ukraine, Kyiv

С. Я. Янченко, С. А. Стасюк
Інститут математики НАН України, Київ

Анотація

We obtain order estimates of approximation of functions from the classes $S_{p,\theta}^\Omega B(\mathbb{R}^d)$ in the space $L_q(\mathbb{R}^d)$, $1 < p < q < \infty$, by entire functions of exponential type with supports of their Fourier transforms in sets generated by the level surfaces of a function Ω .

Одержано точні за порядком оцінки наближення функцій з класів $S_{p,\theta}^\Omega B(\mathbb{R}^d)$ у просторі $L_q(\mathbb{R}^d)$, $1 < p < q < \infty$, за допомогою цілих функцій експоненціального типу з носіями їх перетворень Фур'є на множинах, які породжуються поверхнями рівня функції Ω .

1. Означення класів функцій та апроксимативних характеристик. У статті продовжено дослідження апроксимативних характеристик функцій з класів Нікольського–Бесова $S_{p,\theta}^\Omega B(\mathbb{R}^d)$ у просторі $L_q(\mathbb{R}^d)$ [1], [2]. Встановлено точні за порядком оцінки наближення таких функцій за допомогою цілих функцій експоненціального типу з носіями їх перетворень Фур'є на множинах, які породжуються поверхнями рівня функції Ω у випадку, коли $1 < p < q < \infty$.

Нехай $\mathbb{R}^d$ — d -вимірний евклідов простір з елементами $\mathbf{x} = (x_1, \dots, x_d)$ і $(\mathbf{x}, \mathbf{y}) = x_1 y_1 + \dots + x_d y_d$. Через $L_q(\mathbb{R}^d)$, $1 \leq q \leq \infty$, позначимо простір вимірних на $\mathbb{R}^d$ функцій зі скінченною нормою

$$\|f\|_{L_q} := \|f\|_q := \left(\int_{\mathbb{R}^d} |f(\mathbf{x})|^q d\mathbf{x} \right)^{\frac{1}{q}}, \quad 1 \leq q < \infty,$$

$$\|f\|_{L_\infty} := \|f\|_\infty := \operatorname{ess\,sup}_{\mathbf{x} \in \mathbb{R}^d} |f(\mathbf{x})|.$$

Для функції $f \in L_q(\mathbb{R}^d)$ розглянемо різницю l -го порядку, $l \in \mathbb{N}$, за змінною x_j з кроком h_j , яка визначається таким чином:

$$\Delta_{h_j}^l f(\mathbf{x}) := \sum_{n=0}^l (-1)^{l-n} C_l^n f(x_1, \dots, x_{j-1}, x_j + nh_j, x_{j+1}, \dots, x_d).$$

Також означимо мішану кратну різницю l -го порядку функції f з векторним кроком $\mathbf{h} = (h_1, \dots, h_d)$:

$$\Delta_{\mathbf{h}}^l f(\mathbf{x}) = \Delta_{h_d}^l (\Delta_{h_{d-1}}^l \dots (\Delta_{h_1}^l f(\mathbf{x}))).$$

Мішаний модуль неперервності порядку l функції $f \in L_q(\mathbb{R}^d)$ визначається згідно з формулою

$$\Omega_l(f, \mathbf{t})_q := \sup_{|\mathbf{h}| \leq \mathbf{t}} \|\Delta_{\mathbf{h}}^l f(\cdot)\|_q,$$

де $|\mathbf{h}| = (|h_1|, \dots, |h_d|)$, а нерівності типу $\mathbf{a} \leq \mathbf{b}$ ($\mathbf{a} > \mathbf{b}$) для векторів $\mathbf{a} = (a_1, \dots, a_d)$ та $\mathbf{b} = (b_1, \dots, b_d)$ тут і надалі розуміємо покоординатно, тобто $a_j \leq b_j$ ($a_j > b_j$), $j = \overline{1, d}$. Також будемо використовувати запис $\mathbf{t} \geq \mathbf{0}$, якщо $t_j \geq 0$, $j = \overline{1, d}$.

Нехай $\Omega(\mathbf{t})$, $\mathbf{t} = (t_1, \dots, t_d)$ — функція типу мішаного модуля неперервності порядку l , тобто функція, яка визначена і неперервна на $\mathbb{R}_+^d$, що задовольняє такі умови:

- 1) $\Omega(\mathbf{t}) > 0$, $\mathbf{t} > \mathbf{0}$ і $\Omega(\mathbf{t}) = 0$, якщо $\prod_{j=1}^d t_j = 0$;
- 2) $\Omega(\mathbf{t})$ неспадна за кожною змінною;
- 3) $\Omega(m_1 t_1, \dots, m_d t_d) \leq \left(\prod_{j=1}^d m_j \right)^l \Omega(\mathbf{t})$, $m_j \in \mathbb{N}$, $j = \overline{1, d}$.

Множину таких функцій Ω позначимо через Ψ_l .

Додатково будемо вимагати, щоб функція Ω задовольняла умови (S^α) та (S_l) , які називають умовами Барі–Стечка [3]. Сформулюємо їх:

- а) функція однієї змінної $\varphi(\tau) \geq 0$ задовольняє умову (S^α) , якщо існує таке $\alpha > 0$, що $\varphi(\tau)/\tau^\alpha$ майже зростає, тобто існує така незалежна від τ_1 і τ_2 стала $C_1 > 0$, що

$$\frac{\varphi(\tau_1)}{\tau_1^\alpha} \leq C_1 \frac{\varphi(\tau_2)}{\tau_2^\alpha}, \quad 0 < \tau_1 \leq \tau_2 \leq 1;$$

- б) функція однієї змінної $\varphi(\tau) \geq 0$ задовольняє умову (S_l) , якщо існує таке γ , $0 < \gamma < l$, що $\varphi(\tau)/\tau^{l-\gamma}$ майже спадає, тобто існує така незалежна від τ_1 і τ_2 стала $C_2 > 0$, що

$$\frac{\varphi(\tau_1)}{\tau_1^{l-\gamma}} \geq C_2 \frac{\varphi(\tau_2)}{\tau_2^{l-\gamma}}, \quad 0 < \tau_1 \leq \tau_2 \leq 1.$$

Будемо вважати, що Ω задовольняє умови (S^α) та (S_l) , якщо Ω задовольняє ці умови за кожною змінною t_j при всіх фіксованих значеннях змінних t_i , $i \neq j$. У випадку, коли для Ω виконана умова (S^α) , будемо говорити, що Ω належить множині

S^α , а якщо умова (S_l) , то — множині S_l . Стверджуючи це (також і для функції ω однієї змінної), використовуватимемо запис $\Omega \in \Phi_{\alpha,l}$, ($\omega \in \Phi_{\alpha,l}$), $l \in \mathbb{N}$, де множина $\Phi_{\alpha,l}$ визначається співвідношенням $\Phi_{\alpha,l} = \Psi_l \cap S^\alpha \cap S_l$.

Зазначимо, що до множини $\Phi_{\alpha,l}$ належать, наприклад, функції

$$\Omega(\mathbf{t}) = \Omega(t_1, \dots, t_d) = \begin{cases} \prod_{j=1}^d \frac{t_j^{r_j}}{\left\{ \log \frac{1}{t_j} \right\}_+^{b_j}}, & \text{при } t_j > 0, j = \overline{1, d}; \\ 0, & \text{при } \prod_{j=1}^d t_j = 0, \end{cases}$$

де $\{\log \tau\}_+ = \max\{1; \log_2 \tau\}$, $r_j, b_j \in \mathbb{R}$, $0 < r_j < l$, $j = \overline{1, d}$.

Нехай, далі, $e_d := \{1, 2, \dots, d\}$, $d \in \mathbb{N}$, і $e := \{j_1, \dots, j_m\}$, $m \leq d$, $m \in \mathbb{N}$, $1 \leq j_1 < j_2 < \dots < j_m \leq d$, $\mathbf{t}^e = (t_{j_1}, \dots, t_{j_m})$, $\bar{\mathbf{t}}^e := (\bar{t}_1, \dots, \bar{t}_d)$, де

$$\bar{t}_i = \begin{cases} t_i, & i \in e, \\ 1, & i \in e_d \setminus e. \end{cases}$$

Простори $S_{p,\theta}^\Omega B(\mathbb{R}^d)$ для $1 \leq p, \theta \leq \infty$ і $\Omega \in \Psi_l$ означаються таким чином (див., наприклад, [1])

$$S_{p,\theta}^\Omega B(\mathbb{R}^d) := \left\{ f \in L_p(\mathbb{R}^d) : \|f\|_{S_{p,\theta}^\Omega B(\mathbb{R}^d)} < \infty \right\},$$

де

$$\|f\|_{S_{p,\theta}^\Omega B(\mathbb{R}^d)} := \|f\|_p + \sum_{\substack{e \subset e_d \\ e \neq \emptyset}} \left(\int_0^2 \dots \int_0^2 \left(\frac{\Omega_{l^e}(f, \mathbf{t}^e)_p}{\Omega(\bar{\mathbf{t}}^e)} \right)^\theta \prod_{j \in e} \frac{dt_j}{t_j} \right)^{\frac{1}{\theta}},$$

якщо $1 \leq \theta < \infty$, та

$$\|f\|_{S_{p,\infty}^\Omega B(\mathbb{R}^d)} := \|f\|_p + \sum_{\substack{e \subset e_d \\ e \neq \emptyset}} \sup_{\mathbf{t}^e > 0} \frac{\Omega_{l^e}(f, \mathbf{t}^e)_p}{\Omega(\bar{\mathbf{t}}^e)},$$

де

$$\Omega_{l^e}(f, \mathbf{t}^e)_q := \sup_{|\mathbf{h}^e| \leq \mathbf{t}^e} \|\Delta_{\mathbf{h}^e}^{l^e} f(\mathbf{x})\|_q, \quad \mathbf{h}^e := (h_{j_1}, \dots, h_{j_m}),$$

$$\Delta_{\mathbf{h}^e}^{l^e} f(\mathbf{x}) = \Delta_{h_{j_m}}^{l^e} (\Delta_{h_{j_{m-1}}}^{l^e} \dots (\Delta_{h_{j_1}}^{l^e} f(\dots, x_{j_1}, \dots, x_{j_m}, \dots))).$$

Зауважимо, що простори функцій $S_{p,\theta}^\Omega B(\mathbb{R}^d)$ є узагальненням відомих просторів $S_{p,\theta}^r B(\mathbb{R}^d)$ [4], [5], що визначаються при явному заданні функції Ω , а саме $\Omega(\mathbf{t}) = \mathbf{t}^r = t_1^{r_1} \dots t_d^{r_d}$, $0 < r_j < l$, $j = \overline{1, d}$. Нагадаємо, що простори $S_p^r H(\mathbb{R}^d) = S_{p,\infty}^r B(\mathbb{R}^d)$ були вперше розглянуті С. М. Нікольським [4], простори $S_{p,\theta}^r B(\mathbb{R}^d)$, при $1 \leq \theta < \infty$ були введені Т. І. Амановим [5] (див. також [6]). Надалі будемо використовувати скорочені позначення $S_{p,\theta}^\Omega B$, $S_{p,\theta}^r B$ і $S_p^r H$ відповідно для $S_{p,\theta}^\Omega B(\mathbb{R}^d)$, $S_{p,\theta}^r B(\mathbb{R}^d)$ та $S_p^r H(\mathbb{R}^d)$.

Дослідження класів Нікольського–Бесова з домінуючою мішаною похідною $S_{p,\theta}^r B$, з точки зору знаходження порядкових оцінок деяких апроксимативних характеристик проводилися, зокрема, у роботах Wang Heping і Sun Yongsheng [7], Wang Heping [8]. З основними результатами щодо дослідження класів Нікольського–Бесова з домінуючою мішаною похідною у періодичному випадку можна ознайомитися в монографії В. Н. Темлякова [9], якщо $\theta = \infty$ (для класів Нікольського), та у монографії А. С. Романюка [10], якщо $1 \leq \theta < \infty$ (для класів Бесова). На даний час є значний інтерес до дослідження різних аналогів класів Нікольського–Бесова, які визначаються гладкішим параметром Ω , що підпорядкований деяким додатковим умовам: Н. Н. Пустовойтов [11], [12], Wang Heping і Sun Yongsheng [13], Liqin Duan [14] та ін.

В [1] встановлено еквівалентне нормування лінійних просторів $S_{p,\theta}^\Omega B$ опосередковано через, так зване, декомпозиційне представлення елементів цих просторів (див. нижче Теорему А). Зазначимо, що для просторів Нікольського–Бесова функцій мішаної гладкості, вперше декомпозиційне представлення та відповідне йому нормування з'явилося у роботі С. М. Нікольського та П. І. Лізоркіна [15] і, як з'ясувалося пізніше, відіграло ключову роль у дослідженнях, які пов'язані з апроксимацією класів функцій. Оскільки у формулюванні результату з [1], щодо нормування простору $S_{p,\theta}^\Omega B$, присутні величини, які означаються за допомогою перетворення Фур'є функцій, що визначені на $\mathbb{R}^d$, то наведемо відповідні означення.

Нехай $S = S(\mathbb{R}^d)$ — простір Л. Шварца основних нескінченно диференційовних на $\mathbb{R}^d$ комплекснозначних функцій φ , що спадають на нескінченності разом зі своїми похідними швидше за будь-який степінь функції $(x_1^2 + \dots + x_d^2)^{-\frac{1}{2}}$ (див., наприклад, [16]). Через S' позначимо простір лінійних неперервних функціоналів над S . Зазначимо, що елементами простору S' є узагальнені функції повільного росту. Якщо $f \in S'$, то $\langle f, \varphi \rangle$ позначає значення функціонала f на пробній функції $\varphi \in S$.

Перетворення Фур'є $\mathfrak{F}\varphi : S \rightarrow S$ визначається згідно з формулою:

$$(\mathfrak{F}\varphi)(\boldsymbol{\lambda}) = \frac{1}{(2\pi)^{d/2}} \int_{\mathbb{R}^d} \varphi(\mathbf{t}) e^{-i(\boldsymbol{\lambda}, \mathbf{t})} d\mathbf{t} \equiv \tilde{\varphi}(\boldsymbol{\lambda}).$$

Обернене перетворення Фур'є задається таким чином:

$$(\mathfrak{F}^{-1}\varphi)(\mathbf{t}) = \frac{1}{(2\pi)^{d/2}} \int_{\mathbb{R}^d} \varphi(\boldsymbol{\lambda}) e^{i(\boldsymbol{\lambda}, \mathbf{t})} d\boldsymbol{\lambda} \equiv \hat{\varphi}(\mathbf{t}).$$

Перетворення Фур'є (обернене перетворення Фур'є) узагальнених функцій $f \in S'$ визначається згідно з формулою

$$\langle \mathfrak{F}f, \varphi \rangle = \langle f, \mathfrak{F}\varphi \rangle, \quad \langle \tilde{f}, \varphi \rangle = \langle f, \tilde{\varphi} \rangle, \quad \varphi \in S,$$

$$\langle (\mathfrak{F}^{-1}f), \varphi \rangle = \langle f, \mathfrak{F}^{-1}\varphi \rangle, \quad \langle \hat{f}, \varphi \rangle = \langle f, \hat{\varphi} \rangle, \quad \varphi \in S.$$

Носієм узагальненої функції f будемо називати замикання $\overline{\mathfrak{N}}$ такої множини точок $\mathfrak{N} \subset \mathbb{R}^d$, що для довільної $\varphi \in S$, яка дорівнює нулю в $\overline{\mathfrak{N}}$, виконується рівність $\langle f, \varphi \rangle = 0$. Носій узагальненої функції f будемо позначати через $\text{supp } f$. Також будемо говорити, що функція f зосереджена на множині G , якщо $\text{supp } f \subseteq G$.

Зазначимо, що для $1 \leq p \leq \infty$ існує природне неперервне вкладення $L_p(\mathbb{R}^d)$ в S' і в цьому сенсі функції з $L_p(\mathbb{R}^d)$ отожднюються з елементами з S' .

Далі, для кожного вектора $\mathbf{s} = (s_1, \dots, s_d)$, $s_j \in \mathbb{Z}_+$, $j = \overline{1, d}$, розглянемо множину

$$Q_{2^{\mathbf{s}}}^* := Q^*(\mathbf{s}) := \left\{ \boldsymbol{\lambda} = (\lambda_1, \dots, \lambda_d) : \eta(s_j)2^{s_j-1} \leq |\lambda_j| < 2^{s_j}, \right. \\ \left. \lambda_j \in \mathbb{R}, j = \overline{1, d} \right\},$$

де $\eta(0) = 0$ і $\eta(t) = 1$, $t > 0$.

Нехай $\mathcal{A} \subset \mathbb{R}^d$ — деяка вимірنا множина. Позначимо через $\chi_{\mathcal{A}}$ характеристичну функцію множини $\mathcal{A}$ і для $f \in L_p(\mathbb{R}^d)$ покладемо

$$\delta_{\mathbf{s}}^*(f, \mathbf{x}) = \mathfrak{F}^{-1}(\chi_{Q_{2^{\mathbf{s}}}^*} \cdot \mathfrak{F}f).$$

Теорема А ([1]). *Нехай $1 < p < \infty$ і $\Omega \in \Phi_{\alpha, l}$. Функція f належить простору $S_{p, \theta}^{\Omega} B$, $1 \leq \theta < \infty$, тоді і тільки тоді, коли*

$$\left\{ \sum_{\mathbf{s} \geq 0} (\Omega(2^{-\mathbf{s}}))^{-\theta} \|\delta_{\mathbf{s}}^*(f, \cdot)\|_p^{\theta} \right\}^{\frac{1}{\theta}} < \infty,$$

до того ж

$$\|f\|_{S_{p, \theta}^{\Omega} B} \asymp \left\{ \sum_{\mathbf{s} \geq 0} (\Omega(2^{-\mathbf{s}}))^{-\theta} \|\delta_{\mathbf{s}}^*(f, \cdot)\|_p^{\theta} \right\}^{\frac{1}{\theta}}, \quad (1)$$

де $\Omega(2^{-\mathbf{s}}) = \Omega(2^{-s_1}, \dots, 2^{-s_d})$.

Функція f належить простору $S_{p, \infty}^{\Omega} B$, тоді і тільки тоді, коли

$$\sup_{\mathbf{s} \geq 0} \frac{\|\delta_{\mathbf{s}}^*(f, \cdot)\|_p}{\Omega(2^{-\mathbf{s}})} < \infty,$$

до того ж

$$\|f\|_{S_{p, \infty}^{\Omega} B} \asymp \sup_{\mathbf{s} \geq 0} \frac{\|\delta_{\mathbf{s}}^*(f, \cdot)\|_p}{\Omega(2^{-\mathbf{s}})}. \quad (2)$$

Тут і надалі по тексту для додатних величин A і B використовується запис $A \asymp B$, який означає, що існують такі додатні сталі C_3 та C_4 , які не залежать від одного істотного параметра у величинах A і B (наприклад, у вище наведених співвідношеннях (1) і (2) — від функції f), що $C_3 A \leq B \leq C_4 A$. Якщо тільки $B \leq C_4 A$ ($B \geq C_3 A$), то пишемо $B \ll A$ ($B \gg A$). Всі сталі C_i , $i = 1, 2, \dots$, які зустрічаються у роботі, залежать, можливо, лише від параметрів, що входять в означення класу, метрики, в якій оцінюється похибка наближення, та розмірності простору $\mathbb{R}^d$.

Під класом $S_{p, \theta}^{\Omega} B$ будемо розуміти множину функцій $f \in L_p(\mathbb{R}^d)$ для яких $\|f\|_{S_{p, \theta}^{\Omega} B} \leq 1$ і при цьому збережемо для класів $S_{p, \theta}^{\Omega} B$ ті ж самі позначення, що і для просторів $S_{p, \theta}^{\Omega} B$.

Перейдемо до означення апроксимативних характеристик.

Нехай $\mathcal{L} \subset \mathbb{Z}_+^d$ — деяка обмежена множина. Покладемо

$$Q(\mathcal{L}) = \bigcup_{s \in \mathcal{L}} Q^*(s)$$

і позначимо

$$G(Q(\mathcal{L})) = \left\{ f \in L_q(\mathbb{R}^d) : \text{supp } \mathfrak{F}f \subseteq Q(\mathcal{L}) \right\}.$$

Відомо, що елементами множини $G(Q(\mathcal{L}))$ є цілі функції експоненціального типу.

Для $f \in L_q(\mathbb{R}^d)$, $1 \leq q \leq \infty$, означимо величину

$$E(f, G(Q(\mathcal{L})))_q := E_{Q(\mathcal{L})}(f)_q := \inf_{g \in G(Q(\mathcal{L}))} \|f(\cdot) - g(\cdot)\|_q,$$

яка називається найкращим наближенням функції f цілими функціями з множини $G(Q(\mathcal{L}))$. Якщо $F \subset L_q(\mathbb{R}^d)$ — деякий функціональний клас, то покладемо

$$E_{Q(\mathcal{L})}(F)_q = \sup_{f \in F} E_{Q(\mathcal{L})}(f)_q. \quad (3)$$

Далі для $f \in L_q(\mathbb{R}^d)$, $1 \leq q \leq \infty$, покладемо

$$S_{Q(\mathcal{L})}f(\mathbf{x}) = S_{Q(\mathcal{L})}(f, \mathbf{x}) = \sum_{s \in \mathcal{L}} \delta_s^*(f, \mathbf{x}), \quad \mathbf{x} \in \mathbb{R}^d$$

і означимо

$$\mathcal{E}_{Q(\mathcal{L})}(f)_q = \|f(\cdot) - S_{Q(\mathcal{L})}f(\cdot)\|_q, \quad \mathcal{E}_{Q(\mathcal{L})}(F)_q = \sup_{f \in F} \mathcal{E}_{Q(\mathcal{L})}(f)_q. \quad (4)$$

Наші дослідження величин (3) та (4) проводяться у випадку, коли $F = S_{p,\theta}^\Omega B$, а множина $\mathcal{L}$ певним чином пов'язана з функцією Ω .

Для будь-якого $N \in \mathbb{N}$, $1 < p < q < \infty$ покладемо

$$\kappa(\Omega, N) := \kappa(N) := \left\{ \mathbf{s} = (s_1, \dots, s_d) \in \mathbb{Z}_+^d : \Omega(2^{-\mathbf{s}}) 2^{\|\mathbf{s}\|_1 \left(\frac{1}{p} - \frac{1}{q}\right)} \geq \frac{1}{N} \right\},$$

$$Q(\kappa(N)) := Q(N) =: \bigcup_{\mathbf{s} \in \kappa(N)} Q^*(\mathbf{s}),$$

де $\|\mathbf{s}\|_1 = s_1 + \dots + s_d$.

Зазначимо, що множини $Q(N)$ породжуються поверхнями рівня функції $\Omega(\mathbf{t}) \mathbf{t}^{-\left(\frac{1}{p} - \frac{1}{q}\right)}$, $\Omega(\mathbf{t}) \in \Phi_{\alpha,l}$, $\alpha > \frac{1}{p} - \frac{1}{q}$. Якщо

$$\Omega(\mathbf{t}) = \Omega_1(\mathbf{t}) / \prod_{j=1}^d t_j^{-\left(\frac{1}{p} - \frac{1}{q}\right)}$$

і $\Omega_1(\mathbf{t}) = \prod_{j=1}^d t_j^{r_j}$, $0 < r_j < l$, $j = \overline{1, d}$, одержимо множини $Q(N)$, які називаються східчастими гіперболічними хрестами.

Зазначимо, що наближення класів Нікольського–Бесова періодичних функцій мішаної гладкості тригонометричними поліномами зі спектром у східчастому гіперболічному хресті та у множинах $Q(N)$ розглядалися, зокрема, у роботах [17], [18], [19], [20], [21], [22], [23]. З детальною історією питання можна ознайомитися в оглядовій статті [24].

Формулювання допоміжних результатів та доведення основних потребує означення ще деяких множин в $\mathbb{Z}_+^d$.

Покладемо

$$\kappa^\perp(\Omega, N) := \kappa^\perp(N) := \left\{ \mathbf{s} = (s_1, \dots, s_d) \in \mathbb{Z}_+^d : \Omega(2^{-\mathbf{s}}) 2^{\|\mathbf{s}\|_1 \left(\frac{1}{p} - \frac{1}{q}\right)} < \frac{1}{N} \right\},$$

$$\Theta(N) := \kappa^\perp(N) \setminus \kappa^\perp(2^l N),$$

тобто

$$\Theta(N) = \left\{ \mathbf{s} = (s_1, \dots, s_d) \in \mathbb{Z}_+^d : \frac{1}{2^l N} \leq \Omega(2^{-\mathbf{s}}) 2^{\|\mathbf{s}\|_1 \left(\frac{1}{p} - \frac{1}{q}\right)} < \frac{1}{N} \right\} \quad (5)$$

У [20] показано, що має місце співвідношення

$$|\Theta(N)| \asymp (\log_2 N)^{d-1}, \quad (6)$$

де через $|A|$ позначено кількість елементів скінченної множини A .

Мають місце такі твердження.

Лема А ([20]). *Нехай Ω – функція типу мішаного модуля неперервності порядку l , яка задовольняє умову (S^α) , $\alpha > 0$. Тоді для $0 < \mu < \infty$*

$$\sum_{\mathbf{s} \in \kappa^\perp(N)} (\Omega(2^{-\mathbf{s}}))^\mu \ll \sum_{\mathbf{s} \in \Theta(N)} (\Omega(2^{-\mathbf{s}}))^\mu. \quad (7)$$

Лема Б ([20]). *Нехай Ω – функція типу мішаного модуля неперервності порядку l , яка задовольняє умову (S^α) , при $\alpha > \beta > 0$. Тоді для $0 < \mu < \infty$*

$$\sum_{\mathbf{s} \in \kappa^\perp(N)} (\Omega(2^{-\mathbf{s}}) 2^{\|\mathbf{s}\|_1 \beta})^\mu \ll \sum_{\mathbf{s} \in \Theta(N)} (\Omega(2^{-\mathbf{s}}) 2^{\|\mathbf{s}\|_1 \beta})^\mu. \quad (8)$$

Як наслідок з (7), (8), (5) та (6) для $0 < \mu < \infty$ маємо

$$\begin{aligned} \sum_{\mathbf{s} \in \kappa^\perp(N)} \left(\Omega(2^{-\mathbf{s}}) 2^{\|\mathbf{s}\|_1 \left(\frac{1}{p} - \frac{1}{q}\right)} \right)^\mu &\ll \sum_{\mathbf{s} \in \Theta(N)} \left(\Omega(2^{-\mathbf{s}}) 2^{\|\mathbf{s}\|_1 \left(\frac{1}{p} - \frac{1}{q}\right)} \right)^\mu < \\ &< \left(\frac{1}{N} \right)^\mu \sum_{\mathbf{s} \in \Theta(N)} 1 = \left(\frac{1}{N} \right)^\mu |\Theta(N)| \asymp \left(\frac{1}{N} \right)^\mu (\log_2 N)^{d-1}. \end{aligned} \quad (9)$$

Теорема Б (Літлвуда–Пелі) (див., наприклад, [25, с. 81], [26]). *Нехай задано $1 < p < \infty$. Існують такі додатні числа C_5, C_6 , що для кожної функції $f \in L_p(\mathbb{R}^d)$ виконуються співвідношення*

$$C_5 \|f\|_p \leq \left\| \left(\sum_{\mathbf{s} \geq 0} |\delta_{\mathbf{s}}^*(f, \cdot)|^2 \right)^{\frac{1}{2}} \right\|_p \leq C_6 \|f\|_p.$$

У подальших міркуваннях нами буде використана лема, яка є аналогом відповідної леми у періодичному випадку [9, гл. 1, § 3].

Лема В ([7]). *Нехай задано $1 < p < q < \infty$ і $f \in L_p(\mathbb{R}^d)$. Тоді*

$$\|f\|_q \ll \left(\sum_{s \geq 0} \|\delta_s^*(f, \cdot)\|_p^q 2^{\|s\|_1 (\frac{1}{p} - \frac{1}{q})q} \right)^{\frac{1}{q}}.$$

2. Порядкові оцінки апроксимативних характеристик класів $S_{p,\theta}^\Omega B(\mathbb{R}^d)$ у метриці простору $L_q(\mathbb{R}^d)$, $1 < p < q < \infty$. Наша мета полягає у встановленні порядкових по параметру N оцінок величин $E_{Q(\mathcal{L})}(F)_q$ та $\mathcal{E}_{Q(\mathcal{L})}(F)_q$ для $F = S_{p,\theta}^\Omega B$ у випадку, коли $\mathcal{L} = \kappa(N)$, при певних обмеженнях на параметри p, q, θ та Ω .

При цьому зазначимо, що при $1 < q < \infty$ і $f \in L_q(\mathbb{R}^d)$ має місце співвідношення (див., наприклад, [15])

$$E_{Q(\mathcal{L})}(f)_q \leq \mathcal{E}_{Q(\mathcal{L})}(f)_q \leq C E_{Q(\mathcal{L})}(f)_q, \quad (10)$$

де $C \geq 1$ — деяка стала.

Теорема 1. *Нехай $1 < p < q < \infty$, $1 \leq \theta \leq \infty$, $\Omega \in \Phi_{\alpha,l}$, з деяким $\alpha > \frac{1}{p} - \frac{1}{q}$, тоді мають місце порядкові оцінки*

$$\mathcal{E}_{Q(N)}(S_{p,\theta}^\Omega B)_q \asymp E_{Q(N)}(S_{p,\theta}^\Omega B)_q \asymp \frac{1}{N} (\log_2 N)^{(d-1)(\frac{1}{q} - \frac{1}{\theta})_+}, \quad (11)$$

де $a_+ = \max\{0, a\}$.

Зауважимо, що умова $\Omega \in \Phi_{\alpha,l}$, з деяким $\alpha > \beta = \frac{1}{p} - \frac{1}{q}$ забезпечує те, що для $f \in S_{p,\theta}^\Omega B$ маємо $f \in S_{q,\theta}^{\Omega_1} B \subset L_q$, $\Omega_1(\mathbf{t}) = \Omega(\mathbf{t})\mathbf{t}^{-\beta}$ і $\|f\|_{S_{q,\theta}^{\Omega_1} B} \ll \|f\|_{S_{p,\theta}^\Omega B}$ (див., наприклад, [27]).

Доведення. Спочатку встановимо в (11) оцінки зверху. Нехай $f \in S_{p,\theta}^\Omega B$ і $1 < p < q < \infty$. Тоді, скориставшись співвідношенням (10) і лемою В, можемо записати

$$\begin{aligned} E_{Q(N)}(f)_q &\asymp \mathcal{E}_{Q(N)}(f)_q = \left\| f(\cdot) - \sum_{s \in \kappa(N)} \delta_s^*(f, \cdot) \right\|_q = \left\| \sum_{s \in \kappa^\perp(N)} \delta_s^*(f, \cdot) \right\|_q \ll \\ &\ll \left(\sum_{s \in \kappa^\perp(N)} \|\delta_s^*(f, \cdot)\|_p^q 2^{\|s\|_1 (\frac{1}{p} - \frac{1}{q})q} \right)^{\frac{1}{q}}. \end{aligned} \quad (12)$$

Далі розглянемо декілька співвідношень між параметрами q і θ .

1) Нехай $q < \theta$. Тоді, для $1 < \theta < \infty$, застосувавши до (12) нерівність Гельдера з показником $\frac{\theta}{q}$ та співвідношення (9), одержуємо

$$E_{Q(N)}(f)_q \ll \left(\sum_{s \in \kappa^\perp(N)} \|\delta_s^*(f, \cdot)\|_p^\theta (\Omega(2^{-s}))^{-\theta} \right)^{\frac{1}{\theta}} \times$$

$$\begin{aligned}
& \times \left(\sum_{\mathbf{s} \in \kappa^\perp(N)} \left(2^{\|\mathbf{s}\|_1 \left(\frac{1}{p} - \frac{1}{q}\right)} \Omega(2^{-s}) \right)^{\frac{q\theta}{\theta-q}} \right)^{\frac{1}{q} - \frac{1}{\theta}} \leq \\
& \leq \|f\|_{S_{p,\theta}^\Omega B} \left(\sum_{\mathbf{s} \in \kappa^\perp(N)} \left(2^{\|\mathbf{s}\|_1 \left(\frac{1}{p} - \frac{1}{q}\right)} \Omega(2^{-s}) \right)^{\frac{q\theta}{\theta-q}} \right)^{\frac{1}{q} - \frac{1}{\theta}} \ll \\
& \ll \frac{1}{N} |\Theta(N)|^{\frac{1}{q} - \frac{1}{\theta}} \asymp \frac{1}{N} (\log_2 N)^{(d-1)\left(\frac{1}{q} - \frac{1}{\theta}\right)}
\end{aligned}$$

Якщо ж $\theta = \infty$, то для $f \in S_{p,\infty}^\Omega B$, згідно з теоремою А, має місце співвідношення $\|\delta_s^*(f, \cdot)\|_p \ll \Omega(2^{-s})$. Тому, скориставшись (9), будемо мати

$$\begin{aligned}
E_{Q(N)}(f)_q & \ll \left(\sum_{\mathbf{s} \in \kappa^\perp(N)} \left(2^{\|\mathbf{s}\|_1 \left(\frac{1}{p} - \frac{1}{q}\right)} \Omega(2^{-s}) \right)^q \right)^{\frac{1}{q}} \ll \frac{1}{N} |\Theta(N)|^{\frac{1}{q}} \asymp \\
& \asymp \frac{1}{N} (\log_2 N)^{\frac{d-1}{q}}.
\end{aligned}$$

2) Нехай тепер $1 \leq \theta \leq q < \infty$, $q \neq 1$. Скориставшись нерівністю

$$\left(\sum_k |a_k|^{v_2} \right)^{\frac{1}{v_2}} \leq \left(\sum_k |a_k|^{v_1} \right)^{\frac{1}{v_1}}, \quad 0 < v_1 \leq v_2 < \infty,$$

(див., [28, с. 43]), беручи до уваги, що $\Omega \in \Phi_{\alpha,l}$ з $\alpha > \frac{1}{p} - \frac{1}{q}$ та врахувавши (5), із (12) отримуємо

$$\begin{aligned}
E_{Q(N)}(f)_q & \ll \left(\sum_{\mathbf{s} \in \kappa^\perp(N)} \|\delta_s^*(f, \cdot)\|_p^\theta (\Omega(2^{-s}))^{-\theta} 2^{\|\mathbf{s}\|_1 \left(\frac{1}{p} - \frac{1}{q}\right)\theta} (\Omega(2^{-s}))^\theta \right)^{\frac{1}{\theta}} \ll \\
& \ll \left(\sum_{\mathbf{s} \in \kappa^\perp(N)} \|\delta_s^*(f, \cdot)\|_p^\theta (\Omega(2^{-s}))^{-\theta} \right)^{\frac{1}{\theta}} \sup_{\mathbf{s} \in \kappa^\perp(N)} 2^{\|\mathbf{s}\|_1 \left(\frac{1}{p} - \frac{1}{q}\right)} \Omega(2^{-s}) \leq \\
& \leq \|f\|_{S_{p,\theta}^\Omega B} \sup_{\mathbf{s} \in \kappa^\perp(N)} 2^{\|\mathbf{s}\|_1 \left(\frac{1}{p} - \frac{1}{q}\right)} \Omega(2^{-s}) \ll \frac{1}{N}.
\end{aligned}$$

Оцінки зверху в теоремі встановлено.

Перейдемо до встановлення оцінок знизу. Для цього при певних значеннях параметрів p , q і θ достатньо вказати функції $f \in S_{p,\theta}^\Omega B$, для яких оцінки знизу величин $\mathcal{E}_{Q(N)}(f)_q$ співпадають за порядком з оцінками знизу величин $\mathcal{E}_{Q(N)}(S_{p,\theta}^\Omega B)_q$ в (11). Спочатку означимо функцію, на основі якої буде здійснюватися побудова таких функцій f .

Для $\mathbf{x} = (x_1, \dots, x_d)$ покладемо

$$D_{\mathbf{k}}(\mathbf{x}) = \prod_{j=1}^d D_{k_j}(x_j), \quad \mathbf{k} \in \mathbb{Z}_+^d,$$

де

$$D_{k_j}(x_j) = \sqrt{\frac{2}{\pi}} \left(2 \sin \frac{x_j}{2} \cos \frac{2k_j + 1}{2} x_j \right) \cdot x_j^{-1}.$$

У роботі [7] показано, що для перетворення Фур'є функції $D_{\mathbf{k}}(\mathbf{x})$ справедлива рівність

$$\mathfrak{F} D_{\mathbf{k}}(\mathbf{x}) = \chi_{\mathbf{k}}(\mathbf{x}) = \prod_{j=1}^d \chi_{k_j}(x_j),$$

де

$$\chi_n(\lambda_j) = \begin{cases} 1, & a_j^{n-1} < |\lambda_j| < a_j^n, \\ \frac{1}{2}, & |\lambda_j| = a_j^{n-1} \text{ або } |\lambda_j| = a_j^n, \\ 0 & \text{— в інших випадках,} \end{cases}$$

$$\chi_0(x_j) = \begin{cases} 1, & |\lambda_j| < 1; \\ \frac{1}{2}, & |\lambda_j| = 1; \\ 0, & |\lambda_j| > 1. \end{cases}$$

Для оберненого перетворення будемо мати

$$\mathfrak{F}^{-1} \chi_{\mathbf{k}}(\mathbf{t}) = D_{\mathbf{k}}(\mathbf{x}).$$

Зазначимо, що має місце оцінка [7]

$$\left\| \sum_{\mathbf{k} \in \rho_+(\mathbf{s})} D_{\mathbf{k}}(\cdot) \right\|_p \asymp 2^{\|\mathbf{s}\|_1 (1 - \frac{1}{p})}, \quad (13)$$

де

$$\rho_+(\mathbf{s}) := \left\{ \mathbf{k} = (k_1, \dots, k_d) : \eta(s_j) 2^{s_j-1} \leq k_j < 2^{s_j}, k_j \in \mathbb{Z}_+^d, j = \overline{1, d} \right\}.$$

Далі розглянемо декілька випадків у залежності від значень параметрів p , q і θ . Нехай $\theta = \infty$. Розглянемо функцію

$$f_1(\mathbf{x}) = C_7 \sum_{\mathbf{s} \in \Theta(N)} \Omega(2^{-\mathbf{s}}) 2^{-\|\mathbf{s}\|_1 (1 - \frac{1}{p})} \sum_{\mathbf{k} \in \rho_+(\mathbf{s})} D_{\mathbf{k}}(\mathbf{x}).$$

При певному виборі сталої $C_7 > 0$ дана функція належить до класу $S_{p, \theta}^\Omega B$ оскільки, скориставшись оцінкою (13), можемо записати

$$\begin{aligned} \|f_1(\cdot)\|_{S_{p, \infty}^\Omega B} &= \sup_{\mathbf{s} \in \Theta(N)} \frac{\|\delta_{\mathbf{s}}^*(f_1, \cdot)\|_p}{\Omega(2^{-\mathbf{s}})} = \\ &= \sup_{\mathbf{s} \in \Theta(N)} C_7 \frac{\left\| \Omega(2^{-\mathbf{s}}) 2^{-\frac{\|\mathbf{s}\|_1}{p}} \sum_{\mathbf{k} \in \rho_+(\mathbf{s})} D_{\mathbf{k}}(\cdot) \right\|_p}{\Omega(2^{-\mathbf{s}})} \leq C_8, \quad C_8 > 0. \end{aligned}$$

Для $\mathbf{s} \in \mathbb{Z}_+^d$ покладемо

$$\Delta(\mathbf{s}) = \left\{ \mathbf{x} : 2^{-s_j-1} \leq x_j < 2^{-s_j}, j = \overline{1, d} \right\},$$

і зауважимо, що $\Delta(\mathbf{s}) \cap \Delta(\mathbf{s}') = \emptyset$, якщо $\mathbf{s} \neq \mathbf{s}'$. Таким чином, беручи до уваги, що $S_{Q(N)}(f_1, \cdot) = 0$, скориставшись теоремою Б та врахувавши, що (див., наприклад, [7])

$$\begin{aligned} \left| \sum_{\mathbf{k} \in \rho(\mathbf{s})} D_{\mathbf{k}}(\mathbf{x}) \right| &= \left| \sum_{\mathbf{k} \in \rho(\mathbf{s})} \prod_{j=1}^d D_{k_j}(x_j) \right| = \left| \prod_{j=1}^d \sum_{k=\eta(s_j)2^{s_j-1}}^{2^{s_j}-1} D_{k_j}(x_j) \right| = \\ &= \left| \prod_{j=1}^d \sqrt{\frac{2}{\pi}} \frac{\sin 2^{s_j} x_j - \sin \eta(s_j) 2^{s_j-1} x_j}{x_j} \right|, \end{aligned}$$

а також (5) і (6), будемо мати

$$\begin{aligned} \mathcal{E}_{Q(N)}(S_{p,\theta}^\Omega B)_q &\geq \mathcal{E}_{Q(N)}(f_1)_q = \|f_1(\cdot)\|_q \gg \\ &\gg \left\| \left(\sum_{\mathbf{s} \in \Theta(N)} |\delta_{\mathbf{s}}^*(f_1, \cdot)|^2 \right)^{\frac{1}{2}} \right\|_q \geq \left(\sum_{\mathbf{s} \in \Theta(N)} \int_{\Delta(\mathbf{s})} |\delta_{\mathbf{s}}^*(f_1, \mathbf{x})|^q d\mathbf{x} \right)^{\frac{1}{q}} \gg \\ &\gg \left(\sum_{\mathbf{s} \in \Theta(N)} \int_{\Delta(\mathbf{s})} \left| \Omega(2^{-\mathbf{s}}) 2^{-\|\mathbf{s}\|_1(1-\frac{1}{p})} \sum_{\mathbf{k} \in \rho_+(\mathbf{s})} D_{\mathbf{k}}(\mathbf{x}) \right|^q d\mathbf{x} \right)^{\frac{1}{q}} = \\ &= \left(\sum_{\mathbf{s} \in \Theta(N)} \left(\Omega(2^{-\mathbf{s}}) 2^{-\|\mathbf{s}\|_1(1-\frac{1}{p})} \right)^q \int_{\Delta(\mathbf{s})} \left| \sum_{\mathbf{k} \in \rho_+(\mathbf{s})} D_{\mathbf{k}}(\mathbf{x}) \right|^q d\mathbf{x} \right)^{\frac{1}{q}} \gg \\ &\gg \left(\sum_{\mathbf{s} \in \Theta(N)} \left(\Omega(2^{-\mathbf{s}}) 2^{\|\mathbf{s}\|_1(\frac{1}{p}-\frac{1}{q})} \right)^q \right)^{\frac{1}{q}} \geq \frac{1}{2^l N} |\Theta(N)|^{\frac{1}{q}} \asymp \\ &\asymp \frac{1}{N} (\log_2 N)^{\frac{d-1}{q}}. \end{aligned} \tag{14}$$

Нехай тепер $1 \leq \theta \leq q < \infty$, $q \neq 1$. Розглянемо функцію

$$f_2(\mathbf{x}) := C_9 \Omega(2^{-\tilde{\mathbf{s}}}) 2^{-\|\tilde{\mathbf{s}}\|_1(1-\frac{1}{p})} \sum_{\mathbf{k} \in \rho_+(\tilde{\mathbf{s}})} D_{\mathbf{k}}(\mathbf{x}), \quad \tilde{\mathbf{s}} \in \Theta(N), \quad C_9 > 0.$$

Згідно з (13) маємо

$$\begin{aligned} \|f_2(\cdot)\|_{S_{p,\theta}^\Omega B} &\asymp \left(\sum_{\mathbf{s} \in \Theta(N)} (\Omega(2^{-\mathbf{s}}))^{-\theta} \|\delta_{\mathbf{s}}^*(f_2, \cdot)\|_p^\theta \right)^{\frac{1}{\theta}} \ll \\ &\ll \left((\Omega(2^{-\tilde{\mathbf{s}}}))^{-\theta} (\Omega(2^{-\tilde{\mathbf{s}}}))^\theta 2^{-\theta \|\tilde{\mathbf{s}}\|_1(1-\frac{1}{p})} \left\| \sum_{\mathbf{k} \in \rho_+(\tilde{\mathbf{s}})} D_{\mathbf{k}}(\cdot) \right\|_p^\theta \right)^{\frac{1}{\theta}} \asymp \end{aligned}$$

$$\asymp \left(2^{-\theta \|\bar{s}\|_1 (1-\frac{1}{p})} 2^{\theta \|\bar{s}\|_1 (1-\frac{1}{p})} \right)^{\frac{1}{\theta}} = 1,$$

а отже, $f_2 \in S_{p,\theta}^\Omega B$ при певному значенні сталої C_9 .

Врахувавши, що $S_{Q(N)}(f_2, \cdot) = 0$, (13) та (5), отримуємо

$$\begin{aligned} \mathcal{E}_{Q(N)}(S_{p,\theta}^\Omega B)_q &\geq \mathcal{E}_{Q(N)}(f_2)_q = \|f_2(\cdot)\|_q \gg \\ &\gg \Omega(2^{-\bar{s}}) 2^{-\|\bar{s}\|_1 (1-\frac{1}{p})} \left\| \sum_{\mathbf{k} \in \rho_+(\bar{s})} D_{\mathbf{k}}(\cdot) \right\|_q \asymp \\ &\asymp \Omega(2^{-\bar{s}}) 2^{-\|\bar{s}\|_1 (1-\frac{1}{p})} 2^{\|\bar{s}\|_1 (1-\frac{1}{q})} = \Omega(2^{-\bar{s}}) 2^{\|\bar{s}\|_1 (\frac{1}{p}-\frac{1}{q})} \geq \frac{1}{2^l N}. \end{aligned}$$

У випадку $1 < q < \theta < \infty$ для функції

$$f_3(\mathbf{x}) = C_{10} |\Theta(N)|^{-\frac{1}{\theta}} \sum_{\mathbf{s} \in \Theta(N)} \Omega(2^{-\mathbf{s}}) 2^{-\|\mathbf{s}\|_1 (1-\frac{1}{p})} \sum_{\mathbf{k} \in \rho_+(\mathbf{s})} D_{\mathbf{k}}(\mathbf{x}),$$

скориставшись співвідношенням (13), отримаємо

$$\begin{aligned} \|f_3(\cdot)\|_{S_{p,\theta}^\Omega B} &\asymp |\Theta(N)|^{-\frac{1}{\theta}} \left(\sum_{\mathbf{s} \in \Theta(N)} (\Omega(2^{-\mathbf{s}}))^{-\theta} \|\delta_{\mathbf{s}}^*(f_3, \cdot)\|_p^\theta \right)^{\frac{1}{\theta}} \asymp \\ &\asymp |\Theta(N)|^{-\frac{1}{\theta}} \left(\sum_{\mathbf{s} \in \Theta(N)} (\Omega(2^{-\mathbf{s}}))^{-\theta} (\Omega(2^{-\mathbf{s}}))^\theta 2^{-\|\mathbf{s}\|_1 \theta (1-\frac{1}{p})} \times \right. \\ &\quad \left. \times \left\| \sum_{\mathbf{k} \in \rho_+(\mathbf{s})} D_{\mathbf{k}}(\cdot) \right\|_p^\theta \right)^{\frac{1}{\theta}} \ll \\ &\ll |\Theta(N)|^{-\frac{1}{\theta}} \left(\sum_{\mathbf{s} \in \Theta(N)} 2^{-\|\mathbf{s}\|_1 \theta (1-\frac{1}{p})} 2^{\|\mathbf{s}\|_1 \theta (1-\frac{1}{p})} \right)^{\frac{1}{\theta}} = 1. \end{aligned}$$

Отже, $f_3 \in S_{p,\theta}^\Omega B$ для деякого значення $C_{10} > 0$.

Враховуючи, що $S_{Q(N)}(f_3, \cdot) = 0$, та провівши міркування, аналогічні до тих, що використовувалися для встановлення оцінки (14), одержимо

$$\begin{aligned} \mathcal{E}_{Q(N)}(S_{p,\theta}^\Omega B)_q &\geq \mathcal{E}_{Q(N)}(f_3)_q = \|f_3(\cdot)\|_q \gg \frac{1}{N} |\Theta(N)|^{\frac{1}{q}-\frac{1}{\theta}} \asymp \\ &\asymp \frac{1}{N} (\log_2 N)^{(d-1)(\frac{1}{q}-\frac{1}{\theta})}. \end{aligned}$$

Оцінки знизу в (11) встановлено. Теорему 1 доведено.

На завершення зробимо коментарі щодо одержаних результатів.

Нехай $\omega(\tau)$ — функція однієї змінної, $\omega \in \Phi_{\alpha,l}$, $\alpha > 0$, і функція типу мішаного модуля неперервності порядку l задається таким чином

$$\Omega(\mathbf{t}) = \Omega(t_1, \dots, t_d) = \omega\left(\prod_{j=1}^d t_j\right), \quad \Omega \in \Phi_{\alpha,l}, \quad \alpha > 0.$$

При такому вигляді функціонального параметру Ω оцінки величини $E_{\bar{Q}_n}(S_{p,\theta}^\Omega B)_q$, у випадку $1 < p < q < \infty$, $\alpha > \frac{1}{p} - \frac{1}{q}$, де $\bar{Q}_n = \bigcup_{\|\mathbf{s}\|_1 < n} Q(\mathbf{s})$, встановлено у роботі [27] і,

зокрема, у випадку $\Omega(\mathbf{t}) = \prod_{j=1}^d t_j^r$, $\frac{1}{p} - \frac{1}{q} < r < l$ — в [7]. Зазначимо, що в [7] розглядався також випадок, коли $\mathbf{r} = (r_1, \dots, r_d)$, $r_j > \frac{1}{p} - \frac{1}{q}$, $j = \overline{1, d}$.

Автори висловлюють вдячність А. С. Романюку та В. С. Романюку за їх увагу до роботи та обговорення одержаних результатів.

Література

- [1] S. A. Stasyuk, S.Ya. Yachenko, *Approximation of functions from Nikolskii–Besov type classes of generalized mixed smoothness* // Anal. Math., **41**, (2015), 311–334.
- [2] С. Я. Янченко, *Порядкові оцінки апроксимативних характеристик функцій із класів $S_{p,\theta}^\Omega B(\mathbb{R}^d)$ із заданою мажорантою мішаних модулів неперервності у рівномірній метриці* // Укр. мат. журн., **68**, (2016), № 12, 1705–1714.
- [3] Н. К. Бари, С. Б. Стечкин, *Наилучшие приближения и дифференциальные свойства двух сопряженных функций* // Тр. Моск. мат. о-ва., **5**, (1956), 483–522.
- [4] С. М. Никольский, *Функции с доминирующей смешанной производной, удовлетворяющей кратному условию Гельдера* // Сиб. мат. журн., **4**, (1963), № 6, 1342–1364.
- [5] Т. И. Аманов, *Теоремы представления и вложения для функциональных пространств $S_{p,\theta}^{(r)} B(\mathbb{R}_n)$ и $S_{p,\theta}^{(r)*} B$, ($0 \leq x_j \leq 2\pi$; $j = 1, \dots, n$)* // Тр. Мат. ин-та АН СССР., **77**, (1965), 5–34.
- [6] Т. И. Аманов, *Пространства дифференцируемых функций с доминирующей смешанной производной*, Казах. ССР, Алма-Ата, Наука, 1976.
- [7] Wang Heping, Sun Yongsheng, *Approximation of multivariate functions with a certain mixed smoothness by entire functions* // Northeast. Math. J., **11**, (1995), № 4, 454–466.
- [8] Heping Wang, *Representation and approximation of multivariate function with bounded mixed smoothness by hyperbolic wavelets* // J. Math. Anal. Appl., **291**, (2004), 698–715.

- [9] В. Н. Темляков, *Приближение функций с ограниченной смешанной производной* // Тр. Мат. ин-та АН СССР., **178**, (1986), 1–112.
- [10] А. С. Романюк, *Аппроксимативные характеристики классов периодических функций многих переменных*, Киев, Ин-тут математики НАН Украины, 2012.
- [11] Н. Н. Пустовойтов, *Представление и приближение периодических функций многих переменных с заданным смешанным модулем непрерывности* // Anal. Math., **20**, (1994), 35–48.
- [12] Н. Н. Пустовойтов, *О поперечниках по Колмогорову классов функций с заданным смешанным модулем непрерывности* // Anal. Math., **38**, (1994), № 1, 41–64.
- [13] Wang Sun Yongsheng and Wang Heping, *Representation and approximation of multivariate periodic functions with bounded mixed moduli of smoothness* // Тр. Мат. ин-та РАН., **219**, (1997), 356–377.
- [14] Liqin Duan, *The best m -term approximations on generalized Besov classes $MB_{q,\theta}^\Omega$ with regard to orthogonal dictionaries* // J. of Approx. Theory, **162**, (2010), 1964–1981.
- [15] П. И. Лизоркин, С. М. Никольский, *Пространства функций смешанной гладкости с декомпозиционной точки зрения* // Тр. Мат. ин-та АН СССР, **187**, (1989), 143–161.
- [16] П. И. Лизоркин, *Обобщенное ливиллевское дифференцирование и метод мультипликаторов в теории вложений классов дифференцируемых функций* // Тр. Мат. ин-та АН СССР, **105**, (1969), 89–167.
- [17] Динь Зунг, *Приближение функций многих переменных на торе тригонометрическими полиномами* // Мат. сб., **131(173)**, (1986), № 2(10), 251–271
- [18] А. С. Романюк, *Приближение классов Бесова периодических функций многих переменных в пространстве L_q* // Укр. мат. журн., **43**, (1991), № 10, 1398–1408.
- [19] А. С. Романюк, *О приближении классов периодических функций многих переменных* // Укр. мат. журн., **44**, (1992), № 5, 662–672.
- [20] Н. Н. Пустовойтов, *Приближение многомерных функций с заданной мажорантой смешанных модулей непрерывности* // Мат. заметки, **65**, (1999), № 1, 107–117.
- [21] С. А. Стасюк, *Наилучшие приближения периодических функций многих переменных из классов $B_{p,\theta}^\Omega$* // Мат. заметки, **87**, (2010), № 1, 108–121.
- [22] С. А. Стасюк, *Приближение суммами Фурье и колмогоровские поперечники классов $MB_{p,\theta}^\Omega$ периодических функций нескольких переменных* // Тр. Ин-та математики и механики УрО РАН, **20**, (2014), № 1, 247–257.

- [23] Ш. А. Балгимбаева, Т. И. Смирнов, *Оценки поперечников Фурье классов периодических функций со смешанным модулем гладкости* // Тр. Ин-та математики и механики УрО РАН, **21**, (2015), № 4, 78–94.
- [24] Dinh Dũng, Vladimir N. Temlyakov, Tino Ullrich, *Hyperbolic Cross Approximation*, arXiv:1601.03978v3 [math.NA] 21 Apr 2017.
- [25] С. М. Никольский, *Приближение функций многих переменных и теоремы вложения*, М.: Наука, 1969.
- [26] П. И. Лизоркин, *Теорема типа Литтльвуда–Палея для кратных интегралов Фурье* // Тр. Мат. ин-та АН СССР, **89**, (1967), 214–230.
- [27] С. Я. Янченко, *Наближення класів $B_{p,\theta}^\Omega$ функцій багатьох змінних у просторі $L_q(\mathbb{R}^d)$* // Укр. мат. журн., **62**, (2010), № 1, 123–135.
- [28] Г. Г. Харди, Дж. Е. Литтльвуд, Г. Полия, *Неравенства*, М.: Изд-во иностр. лит., 1948.

Contact information: Department of the Theory of Functions, Institute of Mathematics of the National Academy of Sciences of Ukraine, 3, Tereshenkivska st., 01004, Kyiv, Ukraine.

E-mail: Yan.Sergiy@gmail.com, sergstas@ukr.net